

Igitabo cya Daniyeli — Umubare wa Mirongo Cyenda n'itatu

*Guhishura Ubutatu bw'Ubuhanuzi bwa Roma: Kuva ku Bupagani bwa Kera
Kugeza ku Bushukanyi bwa Muri Iki Gihe*

Jeff Pippenger
2024-02-26

Igitabo cya Daniyeli kigaragaza ko ari Roma ishyiraho iyerekwa, kandi uko gusobanukirwa kwari wanyijwe n'Abaporotesitanti bo mu mateka y'Abamileriti igihe William Miller yagaragazaga icyo kuri. Mu minsi y'imperuka, ni na Roma igishyiraho iyerekwa, kandi uyu munsu Uwadiventisimu wa Lawodikiya ushyigikiye noneho imyumvire yaguye y'Abaporotesitanti ivuga ko abambuzi b'ubwoko bwawe ari Antiyokusi Epifane. Abantu b'isezerano barimo gusimbukwa mu mateka y'Abamileriti barwanyije ukuri nyakuri kumwe, ari na ko kurwanya ubu n'abantu b'isezerano bo mu minsi y'imperuka na bo ubu barimo gusimbukwa. Salomo yabivuze neza:

Ikintu cyabaye ni cyo kizaba; kandi igikozwe ni cyo kizakorwa: nta kintu gishya kiri munsu y'izuba. Mbese hari ikintu cyavugwaho ngo, Dore iki ni gishya? Cyarabaye kera, mu bihe byahozeho mbere yacu. Umubwiriza 1:9, 10.

Mu buryo bw'ubuhanuzi hariho uburyo butatu Roma yigaragazamo, kandi uburyo bubiri bwa mbere bugaragaza imimerere y'ubwa gatatu, kuko ukuri gushimangirwa n'ubuhamba bwa babiri.

Ariko natakwumva, uzajyane na we undi muntu umwe cyangwa babiri, kugira ngo mu kanwa k'abagabo babiri cyangwa batatu ijambo ryose rihamirizwe. Matayo 18:16.

Idini ya Roma ya gipagani yari ubupagani, kandi ubupagani ni ihimbano ry'idini y'ukuri. Ntabwo ari ihimbano cyane mu buryo ifaranga ry'inyiganano risanzwe risobanurwa, kuko mu by'ukuri ubupagani nta cyo busa na gato n'idini y'ukuri. Ariko mu buryo bw'ubuhanuzi bufite ibiranga ihimbano. Umujyi wa Roma ni ihimbano rya Yerusalemu, kandi ufite urusengero (Pantheon) rwari ihimbano ry'urusengero rw'i Yerusalemu. Imihango y'idini y'ubupagani ntiriyejwe kandi ni iya satani, ariko ihagarariye imigenzereze y'idini y'inyiganano ya Satani. Umutwe w'idini ya Roma ya gipagani wari ufite izina rya Pontifex Maximus. "Pontifex Maximus" mu ntangiriro yerekezwa ku mutambyi mukuru w'idini ya Leta y'Abaroma muri Roma ya kera, inkomoko yayo igasubira mu ntangiriro za Repubulika y'Abaroma. Uko igihe cyagiye gihita, ryaje kujyanishwa n'ubutegetsu bwa politiki n'ubw'idini, hanyuma amaherezo rihinduka izina rikoreshe na Papa muri Kiliziya Gatolika y'Abaroma muri iki gihe.

Izina ry'umutambyi mukuru wa Roma ya gipagani ryari **Pontifex Maximus**, kandi ni na ryo ryari izina ry'umutambyi mukuru wa Roma ya gikipapa; kandi ni ijambo ry'Ikilatini risobanura "Usumba bose mu Bapontife bo ku rwego rw'ikirenga." Yari umutambyi mukuru w'idini rya Leta y'Abaroma, by'umwihariko iry'ugusenga ikigirwamana Yupiteri. **Pontifex Maximus** yari afite ubutware bukomeye mu by'idini n'inshingano zikomeye, harimo kugenzura imihango

inyuranye y'idini no kwemeza ko kalendari y'idini y'Abaroma ikora uko bikwiye. ****Pontifex Maximus**** yari umuyobozi w'Inteko y'Abapontife (****Collegium Pontificum****), itsinda ry'abatambyi bashinzwe gusobanura no gukomeza imihango y'idini ry'Abaroma.

Umutambyi mukuru w'i Roma ya gipagani n'ya gipapa yari Pontifex Maximus; bityo rero umutwe w'i Roma ya none na wo, uko bisanzwe, azitwa Pontifex Maximus. Idini ry'i Roma ya gipagani ryari ubupagani, kandi idini ry'i Roma ya gipapa ryari, kandi riracyari, ubupagani, ariko bwambitswe umwambaro wo kwiyitirira Ubukristo; kandi idini ry'i Roma ya none yo mu minsi y'imperuka na ryo rizaba ari ubupagani, bwambitswe umwambaro wo kwiyitirira Ubukristo.

Roma ya gipagani n'ya gipapa byombi byari bifite igihe cyihariye byagombaga gutegekamo by'ikirenga. Roma ya gipagani yagombaga gutegekana ububasha bw'ikirenga mu gihe cy'imyaka magana atatu na mirongo itandatu, mu isohozwa ry'ubuhanuzi bw'igihe buri muri Daniyeli igice cya cumi na kimwe, umurongo wa makumyabiri na kane.

Azinjira mu ituze, ndetse no mu hantu h'icyo gihugu harumbuka kurusha ahandi; kandi azakora ibyo ba sekuru batigeze bakora, cyangwa se ba sekuruza babo; azabagabanyamo iminyago, n'ibyanyazwe, n'ubutunzi: koko azategurira ibihome bikomeye imigambi ye, ariko igihe gito. Daniyeli 11:24.

Ikivugwa mu murongo wa makumyabiri n'ine ni Roma ya gipagani, kuko ari bo babaye ikivugwa mu murongo wa cumi na gatandatu, kandi bagakomeza kuba ari bo bavugwaho kugeza ku murongo wa mirongo itatu n'umwe. Iyi mirongo tuzayivugaho by'umwihariko mu nyandiko zizakurikiraho, ariko hano icyo turimo gusa ni ukugaragaza ko ubuhanuzi bwerekanye ko Roma ya gipagani yari gutegeka ku buryo bw'ikirenga imyaka magana atatu na mirongo itandatu, nk'uko bigaragazwa na Roma "itegura" "imigambi yayo irwanya ibihome bikomeye, ndetse kugeza igihe runaka." Ijambo ryahinduwe "irwanya" mu by'ukuri risobanura "ivuye," kandi uwo murongo uravuga ko Roma yari kuyobora isi "ivuye" ku "bihome bikomeye," ari wo Mujyi wa Roma, kandi yari kubikora mu gihe kingana na "igihe," ari cyo myaka magana atatu na mirongo itandatu.

Roma y'abapagani yatangiye gutegeka by'indashyikirwa ku Rugamba rw'i Actium, mu mwaka wa 31 mbere ya Kristo, ikomeza gutegeka by'indashyikirwa kugeza mu mwaka wa 330 nyuma ya Kristo, igihe Konstantini yimuriraga umurwa mukuru w'ubwami awuvanye mu gihome gikomeye cy'Umujyi wa Roma awujyana mu Mujyi wa Konstantinopole. Hanyuma ubwo bwami butangira gusubira inyuma mu buryo bwabwo buzwiho kubahwa nabi. Umujyi wa Roma wari "igihome gikomeye" cy'ubuhanuzi cya Roma y'abapagani, kandi igihe yategekaga iri muri uwo mujyi ntiyashoboraga kuneshwa. Mu ntambara zakurikiyeho iyimurwa ry'ubutegetsi ryakozwe na Konstantini, Umujyi wa Roma wabaye ikigenderwaho cy'ibitero bya Genseric n'imiryango y'ababaribari yateye, ihagarariwe n'Amahembe ane ya mbere yo mu Byahishuwe igice cya munani.

Ni yo mpamvu mu gitabo cya Daniyeli igice cya cumi na kimwe, umurongo wa mirongo itatu n'umwe, "amaboko" (Roma y'abapagani) yahagurukiye gushyigikira ubupapa, yabanje guhumanya "Ubuturo bwera bw'imbaraga." Umujyi wa Roma ni wo "Buturo bwera bw'imbaraga" mu buhanuzi kuri Roma y'abapagani no kuri Roma ya gipapa, kuko mu mwaka wa 330, igihe

ubutegetsi bwa gipagani bwimurirwaga i Constantinople, Umujyi wa Roma wasigiwe Roma ya gipapa yari irimo kuzamuka. Ni yo mpamvu Iyahishuwe igice cya cumi na gatatu, umurongo wa kabiri, havuga ko ikiyoka (Roma y'abapagani) cyahaye Roma ya gipapa "intebe" yacyo. "Intebe" ni aho ububasha butegekerana buhereye, kandi kuva mu mwaka wa 538 kugeza mu wa 1798, Roma ya gipapa yategetse ifite ubutegetsi busesuye nk'uko Roma y'abapagani na yo yategetse ifite ubutegetsi busesuye mu gihe cy'"igihe".

Ubuhanuzi bugaragaza igihe cyihariye ubwo Roma ya gipagani na Roma ya kipapa byombi byategekaga ku buryo busesuye; kandi igihe byabikoraga, byabikorera ku ntebe yabyo y'ubutegetsi, ari wo Murwa wa Roma. Kudatsindwa kwa Roma ya gipagani kwarangiye ubwo yavaga mu Murwa wa Roma, ibyo bikaba byaranzwe iherezo ry'iyi myaka magana atatu na mirongo itandatu, igaragazwa nk'"igihe" mu murongo wa makumyabiri n'ine; kandi ubwo imyaka igihumbi na magana abiri na mirongo itandatu y'ubutegetsi bwa kipapa yarangiraga mu 1798, Napoleon yategetse ko papa akurwa mu Murwa wa Roma, maze apfira mu buhungiro.

Roma ya gipagani na Roma ya gipapa bishyiraho ko Roma ya none izategeka ku buryo buruta byose mu gihe cy'ubuhanuzi cyihariye mu minsi y'imperuka. "Igihe ntikikiriho," ariko igihe cyo kurenganywa na gipapa cyo mu minsi y'imperuka ni igihe cyihariye gitangirira ku itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika, kandi rigakomeza kugeza igihe igihe cy'igeragezwa cy'umuntu kirangiriye, ubwo Mikayeli azahaguruka akavugaga ati: "Ukiranirwa nakomeze akiranirwe: n'uwanduye nakomeze yandure: kandi ukiranuka nakomeze akiranuke: n'uwera nakomeze yerwe."

Roma ya gipagani yatoteje Abakristo muri Kolosewumu yo mu Murwa wa Roma mu mateka yayo yuzuye amaraso, kandi abahanga mu mateka y'Abakristo bagereranyije ko mu Bihe by'Umwijima by'ubutegetsi bwa papa, abahowe ukwizera bagera kuri miliyoni ijana bishwe n'ubupapa, ariko ubupapa buhakana iyo mvugo bukagena uwo mubare ko ari nka miliyoni mirongo itanu. Roma ya gipagani na Roma y'ubupapa byombi byatoteje abizerwa b'Imana, kandi Roma y'iki gihe na yo izatoteza ubwoko bw'Imana bwizerwa mu minsi y'imperuka.

"Benshi bazafungwa, benshi bazahunga bava mu migi no mu duce dutuwemo kugira ngo barokore ubuzima bwabo, kandi benshi bazicwa bazira Kristo kubera guhagarara bashyigikira ukuri." Selected Messages, igitabo cya 3, 397.

Roma ya gipagani yatsinze inzitizi eshatu z'akarere uko yagendaga ifata ubutegetsi ku isi. Roma ya gipapa yatsinze inzitizi eshatu z'akarere uko yagendaga ifata ubutegetsi ku isi. Roma ya none yatsinze Umwami w'Ikusi (Ubumwe bw'Abasoviyeti butemera Imana) mu 1989, kandi ikizakurikiraho izatsinda igihugu cy'ikuzo (Leta Zunze Ubumwe z'Amerika) mu itegeko rya vubura ry'Umunsi w'Icyumweru. Hanyuma izatsinda Misiri (isi yose).

"Abantu bose bo mu muryango mugari wa sosiyete barimo kwigabanyamo amatsinda abiri akomeye, abubaha n'abatwira. Tuzasangwa turi mu rihe tsinda?"

"Abubahiriza amategeko y'Imana, abatagira imibereho ishingiyeye ku mutsima gusa, ahubwo bayikesha ijamba ryose rituruka mu kanwa k'Imana, ni bo bagize Itorero ry'Imana nzima.

Abahitamo gukurikira Antikristo ni abayoboke b'uwo muhakanyi mukuru. Bari muni y'ibendera rya Satani, bishe amategeko y'Imana kandi bayobora n'abandi kuyica. Baharanira guhindura amategeko y'amahanga mu buryo abantu bazagaragaza ubudahemuka bwabo ku butegezi bwo ku isi bihonyora amategeko y'Ubwami bw'Imana.”

Satani arimo kuyobya ibitekerezo by'abantu abicisha ku bibazo bidafite akamaro, kugira ngo batabona ibintu bifite akamaro gakomeye bafite iyerekwa risobanutse kandi ritaziguye. Umwanzi arimo gutegura umutego wo gufata isi yose.

“Icyitwa isi ya Gikristo ni yo izaberamo ibikorwa bikomeye kandi bifata ibyemezo bya nyuma. Abafite ubutware bazashyiraho amategeko agenga umutimanama, bakurikije urugero rw'Ubupapa. Babuloni izahatira amahanga yose kunywa vino y'umujinya w'ubusambanyi bwayo. Buri gihugu cyose kizabigiramo uruhare.” Manuscript Releases, volume 1, 296.

Kugira ngo harindwe ukuri kugaragaza ko “igihugu cy'ikuzo” cyo muri Daniyeli 11:41 ari ikimenyetso cya Leta Zunze Ubumwe z'Amerika, Intare yo mu muryango wa Yuda yahishuriye abanyeshuri b'ubuhanuzi bo mu minsi y'imperuka ihame ry'ishyirwa mu bikorwa ry'ubuhanuzi inshuro eshatu. Umucyo uva muri iyo mirongo itandatu ya nyuma washimangiwe binyuze mu gushyira amateka ahagarariwe na “iby'iteka” mu gitabo cya Daniyeli, nk'uko bitegurwa mu murongo wa mirongo itatu n'umwe wa Daniyeli 11, ku mirongo itandatu ya nyuma y'uwo mutwe. Ukwo kuri kw'ishingiro nyakuri (“iby'iteka”), kwabaye urufunguzo rw'inzeho z'ubuhanuzi za Miller, ni na ko kwanatanze urwego rw'ubuhanuzi rw'iminsi y'imperuka. Urwego rwa Miller rwashingiye ku butegezi bubiri bw'isenywa, ari bwo ubupagani n'ubupapa, byatotezaga ubwoko bw'Imana, kandi urwego rw'iminsi y'imperuka rushingiye ku butegezi butatu bw'isenywa butoteza ubwoko bw'Imana mu minsi y'imperuka.

Ukwiyongera k'ubumenyi kugaragajwe mu mirongo itandatu ya nyuma ya Daniyeli cumi n'umwe, igaragaza ukwiyongera k'ubumenyi kwagezeho mu 1989, kandi kugereranywa n'Umugezi wa Hidekeli, kwarwanyijwe n'abanzi b'ukuri. Uko kurwanywa kwatumye habaho gusobanukirwa ihame ry'imikoreshereze itatu y'ubuhanuzi, ryabanje kumenyekana nk'imikoreshereze itatu ya Roma, ari yo ngingo ishagiraho iyerekwa ry'amateka y'ubuhanuzi.

Aho kutari ibyerekwa, abantu bararimbuka; ariko ukomeza amategeko, ahirwa ni we. Imigani 29:18.

Ishyirwa mu bikorwa incuro eshatu ry'ibigaragaza bitatu bya Roma rigaragaza ko idini rya Roma ya gipagani n'iya gipapa ari ubupagani, kandi ko iryo dini ritegekwa n'umuntu ufite umutwe wa Pontifex Maximus. Ibyo bigaragaza bibiri bya Roma byerekana ko imbaraga eshatu z'ahantu h'isi zikurwaho mbere y'uko zo zitangira gutegeka mu buryo bw'ikirenga mu gihe cyagenwe, kandi ko zizategekera mu murwa wa Roma w'imisozi irindwi, ari wo buturo bwazo bw'imbaraga. Zombi zahamije ukuri k'uko zarenganyije ubwoko bw'Imana bw'indahemuka. Ni cyo gituma, dushingiye kuri abo bahamya babiri, tuzi ko idini rya Roma ya none rizaba ubupagani, kandi ko izayoborwa na papa wa Roma, ufite umutwe wa Pontifex Maximus.

Mbere y'uko maraya ukomeye afata ubutegezi kandi akategeka ku buryo busesuye, Roma ya none izaba ikeneye kunesha inzitizi eshatu, kandi inzitizi ya mbere yamaze kurenga, ari yo amateka

yahise, hamwe no guseniyuka kw'Ubumwe bw'Abasoviyeti mu 1989, umwanzi wa Roma utarizeraga Imana wari wararwanyije ububasha bwa Roma i Burayi. Inzitizi ikurikiraho izakurwaho n'itegeko ryo ku cyumweru rigiye kuza vuba muri Leta Zunze Ubumwe z'Amerika, maze hanyuma Umuryango w'Abibumbye uzaha ububasha bwawo Roma ya none mu gihe gito. Nimara kwimikwaho byuzuye, itotezwa ryo mu minsi y'imperuka rizaba.

Igitabo cya Daniyeli, kandi cyane cyane Ibyahishuwe igice cya munani, bitanga ibiranga ubuhanuzi bya Roma, bifasha kugera ku gusobanukirwa nyakuri kwa Roma ya none. Kimwe muri ibyo biranga ni ugucikamo ibice kw'Ubwami bw'Abaroma bukaba Uburasirazuba n'Uburengerazuba, nk'uko byakozwe na Konstantino mu mwaka wa 330. Roma ya gipagani na Roma ya gipapa, iyo bifatiwe hamwe, na byo bivuga imiterere ya Roma y'impande ebyiri. Ugucamo ibice kwa Konstantino kwabyaye Roma y'iburengerazuba na Roma y'iburasirazuba ni umuhamba wa kabiri uhamya Roma ya gipagani na Roma ya gipapa. Konstantino yashyizeho ubutware bwa gisivili mu burasirazuba, maze asiga ubutware bwa kiliziya mu burengerazuba. Roma ya gipagani yagereranyaga ubutegetsi bwa leta, naho Roma ya gipapa ikagereranya ubutegetsi bwa kiliziya. Uburasirazuba bwari ubutegetsi bwa leta, uburengerazuba bukaba ubutegetsi bwa kiliziya, nk'uko byashushanyijwe n'icyuma n'ibumba byo muri Daniyeli 2, cyangwa ihembe ry'ubugabo n'ihembe ry'ubugore byo muri Daniyeli 8, cyangwa inyamaswa z'inkazi zo muri Daniyeli 7, n'inyamaswa zo mu buturo bwera zo muri Daniyeli 8.

Roma ya none na yo izaba ifite kamere k'ubwoko bubiri, igizwe n'ihuriro ry'itorero na Leta, ry'icyuma n'ibumba, n'iry'ubuyobozi bw'itorero n'ubwa Leta; ariko kandi Roma ya none na yo ifite kamere y'ubwoko butatu. Mu Byahishuwe igice cya munani, Roma y'iburengerazuba na Roma y'iburasirazuba byombi byagabanyijwe mo ibice bitatu, haba mu buryo bw'ukuri no mu buryo bw'ikimenyetso. Konstantino, wari utegetse i Roma y'iburasirazuba, yagabanyije ubwami bwe mu buryo bw'ukuri abuha abahungu be batatu; kandi Roma y'iburengerazuba yagereranyijwe mu buryo bw'ikimenyetso n'izuba, ukwezi n'inyenyeri, byagereranyaga uburyo bw'imiyoborere butatu bwakoreshwaga n'Ubwami bw'Abaroma. Bityo rero, Roma ya none, nubwo ifite ubwoko bubiri bw'ubuyobozi bw'itorero n'ubwa Leta, izaba kandi igereranya ubumwe bw'ubwoko butatu bugaragazwa n'ikiyoka, inyamaswa n'umuhanuzi w'ibinyoma.

Imigaragarire ya Roma ya gipagani n'iya gikipapa igaragaza imimerere y'ubuhanuzi igizwe n'ingingo nyinshi ya Roma ya nyuma ya Kijyambere. Ni ubumwe bw'impande eshatu bubaho igihe itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba, bukageza isi kuri Arumagedoni. Ni yo "Shusho y'Inyamaswa" yo ku isi hose, ikaba ikimenyetso cy'ihuriro ry'itorero na Leta. Umutwe wayo ni Pontifex Maximus, utegeka ari mu Murwa wa Roma, ari wo ntebe y'ububasha bwe. Ubutegetsi bwa gisivili bw'umuntu w'icyaha buzahabwa n'Umuryango w'Abibumbye, kandi isi izahatirwa kwemera iyo gahunda y'impande eshatu, nyamara iri mu buryo bubiri, ya antikristo, binyuze mu mbaraga z'agahato za Leta Zunze Ubumwe za Amerika. Bityo rero, nk'uko Roma ya gipagani (ikiyoka) yo mu Byahishuwe igice cya cumi na gatatu, umurongo wa kabiri, yahaye ubupapa "imbaraga zayo, intebe yayo n'ubutware bukomeye", ni ko Leta Zunze Ubumwe za Amerika, nk'uko zagereranyijwe na Roma ya gipagani, zisohozza iyo mirimo itatu imwe kuri Roma ya kijyambere. Intebe ni Umurwa wa Vatikani mu murwa wa Roma w'imisozi irindwi, ubutware ni

Umuryango w'Abibumbye, kandi imbaraga ni Leta Zunze Ubumwe za Amerika. Bafatanyije bayobora isi ahantu ubupapa “buzagera ku iherezo ryabwo, kandi nta uzabutabaza”.

Tuzakomeza iki cyigisho mu ngingo ikurikira.

Nuko marayika wa gatandatu asuka urwabya rwe ku ruzi runini rwa Ufurate; amazi yarwo arakama, kugira ngo inzira y'abami baturuka iburasirazuba itegurwe. Mbona imyuka mibi itatu imeze nk'ibikeri iva mu kanwa k'ikiyoka, no mu kanwa k'inyamaswa, no mu kanwa k'umuhanuzi w'ibinyoma. Kuko ari imyuka y'abadayimoni, ikora ibitangaza, ijya ku bami bo mu isi no ku bo mu isi yose, kugira ngo ibakoranyirize ku rugamba rw'uwo munsu ukomeye w'Imana Ishoborabyose. Dore, ndaza nk'umujura. Hahirwa ūba maso, kandi akarinda imyambaro ye, kugira ngo atagenda yambaye ubusa, maze bakabona isoni ze. Nuko ibakoranyiriza hamwe ahantu hitwa mu rurimi rw'Igiheburayo Arumagedoni. Nuko marayika wa karindwi asuka urwabya rwe mu kirere; maze ijwi rikomeye rituruka mu rusengeru rwo mu ijuru, rivuye ku ntebe y'ubwami, riravuga riti: Birangiye. Iyahishuwe 16:12–17.